

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 400/2018-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť Československej obchodnej banky, a. s., Žižkova 11, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou ECKER-KÁN & PARTNERS, s. r. o., Námestie Martina Benku 9, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a prokurista JUDr. Vladimír Kán, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Československej obchodnej banky, a. s., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. októbra 2018 doručená sťažnosť Československej obchodnej banky, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobcovia sa žalobou smerujúcou proti sťažovateľke ako odporkyni v 1. rade domáhali určenia, že zmluva o zriadení záložného práva na nehnuteľnosti ZN č. 50/120/2001 z 23. novembra 2001 (ďalej len „zmluva o zriadení záložného práva“) je v označenej časti neplatná. Na základe doplnenia žaloby sa taktiež domáhali určenia, že záložné právo k nehnuteľnosti neexistuje. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 15 C (25C) 2/2004-473 z 12. decembra 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu v celom rozsahu zamietol. Rozsudok okresného súdu bol v napadnutej časti potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 241/2012-637 zo 16. júna 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) ako vecne správny.

3. Proti rozsudku krajského súdu podali 28. septembra 2016 žalobcovia dovolanie, v ktorom došlo ku kumulácii dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a § 421 CSP. Sťažovateľka sa k dovolaniu vyjadrila podaniami z 2. decembra 2016 a zo 16. októbra 2017, v ktorých zaujala stanovisko k procesnej prípustnosti kumulácie dôvodov dovolania, vychádzajúc z právneho názoru vysloveného v rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017, podľa ktorého *„kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP je neprípustná. Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP. Ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.“*

4. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím z 21. júna 2018 rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP), na to oprávnenými osobami (§ 424 CSP), zastúpenými v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky

dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné a aj dôvodné. Najvyšší súd tak po zistení, že konanie pred dovolacím súdom nebolo postihnuté tzv. zmätočnosťou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, vychádzajúc z právneho názoru o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov vysloveného v rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 1/2018, ktorým s analogickým použitím zásady *lex posterior derogat legi priori* bol prekonaný opačný právny názor vyslovený v rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017, pristúpil k posúdeniu prípustnosti dovolania aj z hľadiska ďalšieho dovolateľmi uplatneného dôvodu prípustnosti dovolania spojeného s právnym posúdením v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Podľa názoru najvyššieho súdu predpoklady prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a) a b) CSP boli naplnené.

5. Podľa názoru sťažovateľky napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu ňou označených práv. V súvislosti s porušením základného práva na súdnu ochranu zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľka poukázala okrem iných aj na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 190/2016, podľa ktorého ak bola určitá právna otázka alebo jej riešenie predmetom zovšeobecnenia, výsledok ktorého bol publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát alebo stanovisko najvyššieho súdu, princípy materiálneho právneho štátu od všeobecných súdov a ich sudcov vyžadujú, aby súdy v ďalšom konaní o obdobných (skutkovo a právne, resp. druhovo) veciach rozhodovali v súlade s takto zovšeobecneným právnym názorom. Všeobecný, teda aj najvyšší súd, pokiaľ sú na to dané dôvody, sa od neho môže vo svojom ďalšom rozhodovaní odchýliť, nesmie však pritom postupovať spôsobom, ktorý by znamenal svojvôľu.

6. Odvolávajúc sa na inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí sťažovateľka v ďalšej časti sťažnosti poukázala na viaceré rozhodnutia ústavného súdu, osobitne na rozhodnutie pléna ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 43/95, v ktorom ústavný súd označil inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí za jeden zo základných prvkov právneho štátu a za zákonný výraz naplnenia jeho požiadaviek. Súčasne ústavný súd obmedzil prípustnosť

zásahov do právoplatnosti len na základe zákona a z dôvodov, ktoré sú významnejšie, ako je záujem štátu na právnej istote a stabilite súdnych rozhodnutí.

7. Podľa názoru sťažovateľky je veľmi podobné vnímanie princípu právnej istoty založenej právoplatným rozhodnutím v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Už v rozsudku Veľkej komory z 28. októbra 1999 vo veci *Brumărescu* proti Rumunsku ESLP zdôraznil, že toto právo sa musí vykladať so zreteľom na preambulu dohovoru, ktorá vyhlasuje právny štát za súčasť spoločného dedičstva zmluvných štátov. Jednou zo základných stránok právneho štátu je princíp právnej istoty, ktorý si okrem iného vyžaduje, aby sa potom, ako súdy s konečnou platnosťou rozhodli určitú vec, ich rozhodnutie nespochybňovalo. V neskoršej judikatúre k tomu ESLP dodal, že právna istota predpokladá rešpektovanie princípu *rei iudicatae*. Tento princíp znamená, že nikto z účastníkov súdneho konania nemôže žiadať preskúmanie právoplatného a záväzného rozhodnutia len s tým cieľom, aby sa jeho vec opakovane prerokovala a aby sa o nej rozhodlo znova. Vyššie (nadriadené) súdy by v takom prípade svoje prieskumné oprávnenie mali vykonávať na účel nápravy skutkových a právnych omylov a procesných pochybení, nie opätovného prerokovania veci. Takéto preskúmanie sa nesmie stať skrytým riadnym opravným prostriedkom a okolnosť, že na vec môžu existovať dva názory, nie je dostatočným dôvodom opätovného rozhodovania vo veci. Odklon od týchto princípov je prípustný len z výnimočných dôvodov.

8. V súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu si je sťažovateľka vedomá postavenia a úlohy konkrétnej kontroly ústavnosti v systéme výkonu spravodlivosti v Slovenskej republike, ako aj ustálenej judikatúry ústavného súdu, ktorá toto postavenie premieta do základných parametrov vzťahu medzi všeobecnými súdmi a orgánom ochrany ústavnosti. V danom prípade však podľa jej názoru ide o taký zásah do práva na súdnu ochranu, pred akým ústavný súd konštantne poskytuje ochranu. Postupom a napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu boli porušené jej základné práva procesného charakteru, došlo k porušeniu princípu právnej istoty, ďalej k porušeniu princípov

spravodlivého procesu, pričom napadnuté rozhodnutie je podľa nej arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

9. Sťažovateľka uviedla, že veľký senát najvyššieho súdu rozhodnutím sp. zn. 1 V Cdo 1/2018 z 21. marca 2018 rozhodol tak, že sa odchýlil od svojho predchádzajúceho právneho názoru v právne a skutkovo identickej veci a určil, že kumulácia dôvodov dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP prípustná je. Veľký senát prikrečil k revízií skôr prijatého právneho názoru a právoplatného rozhodnutia (*res iudicata*) bez toho, aby tu existovali objektívne dôvody, ktoré by si takúto revíziu vyžadovali.

10. Poukazujúc na princíp právnej istoty sťažovateľka konštatovala, že postupom najvyššieho súdu, ktorý sa premietol do napadnutého rozhodnutia, boli porušené základné práva sťažovateľky procesného charakteru, došlo k porušeniu princípu právnej istoty, ďalej k porušeniu princípov spravodlivého procesu, bolo porušené právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. V súvislosti s vymedzením dovolacích dôvodov uvedených v podanom dovolaní sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že v danom prípade žalovaný v dovolaní poukázal na dovolací dôvod podľa ustanovenia § 432 CSP (ktorý prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 CSP) a v ďalšom obsahu dovolania sa zaoberal nesprávnym právnym posúdením prejednávanej veci odvolacím súdom. V uvedenom dovolaní však žalovaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 432 až § 435 CSP dovolacie dôvody nevymedzil tak, ako to predpokladajú tieto ustanovenia. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď pri riešení právnej otázky sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

v zmysle už citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa konkrétne uviesť a vysvetliť, z čoho vyvodzuje danosť uvedeného dôvodu, teda demonštrovať inými rozhodnutiami dovolacieho súdu, ktoré predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax v obdobných veciach, ako aj uviesť, v čom je rozdiel od rozhodnutia súdu v prejednávanej veci a ako dovolací súd už rozhodol v iných obdobných veciach v minulosti. Civilný sporový poriadok v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa, a nie dovolací súd.

12. Dovolatelia v prejednávanej veci prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodnili tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky existencie naliehavého záujmu na požadovanom určení neplatnosti záložnej zmluvy, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom na preukázanie tohto ich názoru v dovolaní uviedli rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 3/03 (R 48/2003), rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 112/2004, rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 91/2006 a rozhodnutie najvyššieho súdu 3 Cdo 53/2007. Podľa názoru sťažovateľky však na danú vec nemožno použiť ani jedno z citovaných rozhodnutí a nemožno z nich odvodiť tvrdý odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

13. Následne sťažovateľka zhodnotila, že najvyšší súd v snahe vyhovieť dovolateľom si sám neprípustne (bod 15 napadnutého rozhodnutia) upravil právnu otázku, aby tak mohol založiť domnelú prípustnosť dovolania.

14. Podľa sťažovateľky sa tak najvyšší súd pri výklade a aplikácii zákonných predpisov odchýlil od znenia príslušných ustanovení natoľko, že tým zásadne poprel ich účel a význam, čo má za následok arbitrárnosť (svojevôľu) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu.

15. Vecným prejednaním neprípustného dovolania boli podľa názoru sťažovateľky porušené jej základné práva procesného charakteru, došlo k porušeniu princípu právnej istoty, ďalej k porušeniu princíпов spravodlivého procesu, bolo porušené právo na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď dospel k záveru, že naliehavý právny záujem na určení neplatnosti časti záložnej zmluvy existuje, pričom tento jeho odklon nevysvetlil.

16. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala aj nedostatky v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ktoré označila za nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Podľa jej názoru najvyšší súd riadne a presvedčivo neodôvodnil závery o prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, v písomnom odôvodnení nemožno nájsť presvedčivú odpoveď na dovolateľmi formulovanú právnu otázku, ktorá podľa názoru dovolateľov v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, ďalej sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že dovolatelia nadobudli vlastnícke právo k predmetným bytom a nebytovým priestorom až kolaudáciou, preto úpadca bol až do kolaudácie výlučným vlastníkom bytového domu a tento mohol zaťažiť záložným právom.

17. V súvislosti s namietaným porušením základného práva na podnikanie a základného práva vlastníť majetok v kontexte s tvrdeným konaním v rozpore s dobrými mravmi sťažovateľka v podstatnom uviedla, že žalovanému v druhom rade poskytla úver na financovanie výstavby bytových domov a tento úver bol štandardným spôsobom zabezpečený i zriadením záložného práva k nehnuteľnostiam. V konaní nebola tvrdená ani preukázaná skutočnosť, že by v čase uzavretia záložnej zmluvy úpadca vedel, že poskytnutý úver nebude môcť splatiť, resp. že konal s vedomím, že úver nespladí, a teda že dôjde k realizácii uhradzovacej funkcie záložného práva. Sťažovateľka v tejto súvislosti argumentovala, že nie je porušením dobrých mravov zabezpečiť si vrátenie požičaných prostriedkov zákonnými spôsobmi, medzi ktoré záložné právo nepochybne patrí.

18. Pripustením výkladu, ktorý zaujal najvyšší súd v posúdení otázky konania úpadcu v rozpore s dobrými mravmi, čoho následkom má byť neplatnosť právneho úkonu – záložnej zmluvy, bude podľa názoru sťažovateľky do súkromnoprávných vzťahov subjektov práva vnesená neprípustná miera právnej neistoty. Takýmto výkladom a napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na podnikanie podľa čl. 35

ods. 1 ústavy, keďže v zmysle § 27 ods. 12 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bankách“) banka nesmie uzatvárať zmluvy za nápadne nevýhodných podmienok pre ňu, najmä také zmluvy, ktorými sú zjavne nedostatočne zabezpečené ich pohľadávky. Sťažovateľka je v zmysle zákona o bankách povinná dostatočne zabezpečiť svoju pohľadávku, pričom zriadenie záložného práva je všeobecne považované za najbezpečnejší zabezpečovací inštitút.

19. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s jeho právom vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v spojení s jeho právom na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. júna 2018, sp. zn. 6 Cdo/137/2017 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. júna 2018, sp. zn. 6 Cdo/137/2017 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

20. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

21. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

22. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

23. V úvode ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vzhľadom na formálne nedostatky sťažnosti musel (pred samotným skúmaním podmienok, splnenie ktorých je nevyhnutné pre prípadné prijatie sťažnosti na ďalšie konanie) ustáliť rozsah ústavnej ochrany, ktorej sa sťažovateľka vo svojej sťažnosti dožadovala. Sťažovateľka v petite svojej sťažnosti žiadala o vyslovenie porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva podnikateľ podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu. V odôvodnení svojej sťažnosti však žiadala o preskúmanie nielen napadnutého rozhodnutia,

ale aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a okrem označených práv žiadala o vyslovenie porušenia práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

24. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011). Tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy alebo medzinárodnej zmluvy, ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, ústavný súd považuje v súlade so svojou judikatúrou iba za súčasť argumentácie sťažovateľa, ktorej posúdením sa samostatne nezaoberá (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07). Vzhľadom na uvedené ústavný súd podrobil ústavnému prieskumu napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu v kontexte základných práv označených v petite sťažnosti, t. j. základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

25. Nosným bodom sťažnostnej argumentácie sťažovateľky je to, že najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí, opierajúc sa o právne závery vyslovené v rozhodnutí občianskoprávneho kolégia veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 1/2018 z 21. marca 2018, podľa ktorého kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná, zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 Co 241/2012 zo 16. júna 2016 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka poukázala na skoršie rozhodnutie veľkého senátu, konkrétne na rozhodnutie sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017, v ktorom veľký senát okrem iného rozhodol, že kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP je neprípustná. Najvyšší súd sa tým mal

odchýliť od svojej ustálenej rozhodovacej praxe, porušiť princíp právnej istoty, a v dôsledku toho tak porušiť označené základné práva sťažovateľky.

26. Nadväzujúc na túto sťažnostnú námietku dáva ústavný súd sťažovateľke do pozornosti uznesenie ústavného súdu o zjednotení odchylných právnych názorov sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 z 25. apríla 2018 (ďalej len „zjednocujúce stanovisko“), kde plénum ústavného súdu v súlade s § 6 zákona o ústavnom súde vo veci zjednotenia odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu týkajúcich sa kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP prijalo toto zjednocujúce stanovisko:

„Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

27. Ústavný súd v predmetnom zjednocujúcom stanovisku v súvislosti s rozhodnutím veľkého senátu ústavného súdu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 (právne závery ktorého tvoria ťažisko sťažostnej argumentácie sťažovateľky) jednoznačne konštatoval, že sa s právnym názorom veľkého senátu v danom rozhodnutí nestotožňuje. Ústavný súd zároveň konštatoval, že v dovolacom konaní je de lege lata prípustná kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP a ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

28. Ústavný súd vo svojom zjednocujúcom stanovisku ďalej argumentoval, že zo žiadneho zákonného ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva obmedzenie,

ktoré by čo i len naznačovalo, že proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné dovolanie z dôvodu podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP, by uplatnenie niektorého dôvodu prípustnosti dovolania vylučovalo alebo podmieňovalo možnosť uplatniť aj iný dovolací dôvod. Možno konštatovať, že § 420 CSP zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani podmieňujúcu, ani vylučujúcu. Právna úprava je v tomto smere jasná a jednoznačná. Neexistuje preto dôvod, prečo by mal súd pri rozhodovaní postupovať podľa čl. 4 ods. 2 CSP. Napokon, zmyslom tohto ustanovenia je určiť taký postup, aby súd nemusel stranu pri rozhodovaní odmietnuť (zákaz odmietnutia spravodlivosti) a v prípade pochybností rozhodnúť pozitívne. Aplikáciou tohto ustanovenia spôsobom, ako to vykonal veľký senát, by došlo k presne opačnému efektu (pozri PLz. ÚS 1/2018).

29. Podľa právneho názoru ústavného súdu je ústavne neakceptovateľný taký postup, ktorým by bol dovolateľ nútený vybrať si len jeden z dôvodov prípustnosti dovolania napriek reálnej existencii viacerých dôvodov prípustnosti dovolania. Týmto postupom by bola de facto rozhodovacia činnosť súdu delegovaná na dovolateľa, resp. advokáta, čo je neprípustné. Právne posúdenie prípustnosti opravného prostriedku a aplikácia práva na konkrétny prípad je úlohou (dovolacieho) súdu (PLz. ÚS 1/2018).

30. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že právny názor najvyššieho súdu vyslovený v rozhodnutí veľkého senátu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 bol rovnako prekonaný právnym názorom vysloveným v neskoršom rozhodnutí veľkého senátu, t. j. rozhodnutí sp. zn. 1 V Cdo 1/2018, v ktorom veľký senát najvyššieho súdu (rovnako ako ústavný súd vo svojom už citovanom zjednocujúcom stanovisku) vyčerpávajúcim spôsobom ozrejmil, prečo právne závery vyslovené v skoršom rozhodnutí veľkého senátu (sp. zn. 1 V Cdo 2/2017) nemožno považovať za správne a ústavne akceptovateľné.

31. Ústavný súd sa preto nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľky, podľa ktorej v dôsledku prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov malo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Poukazujúc na

citované rozhodnutie pléna ústavného súdu (PLz. ÚS 1/2018), ako aj rozhodnutie veľkého senátu (1 V Cdo 1/2018) ústavný súd konštatuje, že čl. 46 ods. 1 ústavy by bol porušený, naopak, v tom prípade, ak by najvyšší súd rozhodol spôsobom, akým sťažovateľka naznačuje vo svojej sťažnosti.

32. Ústavný súd sa takisto nestotožňuje s argumentom sťažovateľky, ktorý spočíval v tom, že najvyšší súd mal konať svojvoľne a narušiť princíp právnej istoty. Ústavný súd pripomína, že najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí vychádzal z právnych záverov vyslovených v rozhodnutí veľkého senátu sp. zn. 1 V Cdo 1/2018, ktoré bolo prijaté zákonom ustanoveným spôsobom, t. j. postupom ustanoveným v § 48 CSP, rešpektujúc zásadu *lex posterior derogat legi priori*. Z uvedeného je zrejmé, že právne závery najvyššieho súdu nemožno označiť za svojvoľné ani arbitrárne.

33. Vzhľadom na to, že sťažovateľka namietala aj nedostatky v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ústavný súd pristúpil aj k preskúmaniu napadnutého rozhodnutia v kontexte týchto námietok. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu dospel k záveru, že tento svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, predmetné rozhodnutie obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

34. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne

nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

35. V nadväznosti na namietané porušenie základného práva na podnikanie a základného práva vlastníť majetok ústavný súd uzatvára, že medzi argumentáciou sťažovateľky (spočívajúcou v tom, že sa nestotožňuje s už špecifikovaným právnym názorom najvyššieho súdu) a označenými právami absentuje vzájomná príčinná súvislosť.

36. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

37. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2018